

Saksbehandler: Guro Almås

Referanser:
KISP 02/10
MKR/AU 15/10

Saksdokumenter:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
31.08.2010	WCC Statement 2009 nuclear weapons.doc	53638
31.08.2010	Rapport frå NGO-konferansen i NY E Fidjestøl.doc	53641
01.09.2010	Brev til UD -krav til en vellykket tilsynskonferanse.doc	53642
01.09.2010	Svar fra Støre -tilsynskonferansen.pdf	53643
01.09.2010	About_ICAN.pdf	53646
01.09.2010	Referat KISP 02_10 Atomvåpen og tilsynskonferansen (NTP).doc	53661

Atomvåpen og nedrustning

Sammendrag

Arbeidet for en atomvåpenfri verden har fått en renessanse de siste par årene, og spesielt president Obamas fokus på spørsmålet har bidratt til å skyte fart i en rekke fastlåste prosesser.

Mellomkirkelig råd sendte i april 2010, sammen med en rekke organisasjoner, et brev til Utenriksdepartementet med forventninger om at tilsynskonferansen for ikkespredningsavtalen (NTP) måtte føre til fremgang i arbeidet for et forbud mot atomvåpen. Tilsynskonferansen mislyktes imidlertid med å vedta et bindende rammeverk av konkrete, målbare tiltak for full atomnedrustning, inkludert en tidshorisont for når målet om en atomvåpenfri verden skal nås. Det ble heller ikke enighet om å starte forhandlinger om en konvensjon med et forbud mot atomvåpen.

Flere organisasjoner ønsker nå å følge opp arbeidet rundt tilsynskonferansen med en norsk kampanje for et forbud mot atomvåpen, og Mellomkirkelig råd inviteres med i dette arbeidet.

Etter ønske fra MKR/AU legges KISPs uttalelse om atomvåpen og nedrustning frem som forslag til uttalelse fra Mellomkirkelig råd.

Forslag til vedtak

1. Mellomkirkelig råd støtter arbeidet for et forbud mot atomvåpen og vil, i samarbeid med andre aktører, jobbe for at norske myndigheter har en pådriverrolle i dette arbeidet.
1. Mellomkirkelig råd har i sitt møte 6.-7. september 2010 vedtatt følgende uttalelse:

Atomvåpen er en av de største truslene mot menneskeheten. Mellomkirkelig råd mener at vi må gjøre alt som står i vår makt for å få på plass et juridisk bindende totalforbud mot denne typen våpen.

Hensikten med atomvåpen er å trygge vår sikkerhet og å fjerne vår sårbarhet. Manglende vilje til nedrustning blir ofte forsvart med at kjernevåpen er et nødvendig politisk og strategisk middel for hindre angrep. Å opprettholde en våpenbalanse har ifølge denne logikken en fredsbevarende funksjon.

Forestillingen om at vår sikkerhet er avhengig av en beredskap til å ødelegge en verden Gud har gitt oss å ta vare på, er imidlertid ikke forenlig med kirkens grunnleggende verdier og overbevisning. Ut fra et kristent menneskesyn representerer menneskelig sårbarhet et utgangspunkt for tillit og fellesskap. Sårbarhet skal derfor vernes og ikke fjernes. Bruk og utvikling av atomvåpen står på denne måten i strid med helt grunnleggende teologiske prinsipper om menneskets ukrenkelighet og skaperverkets integritet.

I dag står vi overfor en unik mulighet til å oppnå et folkerettslig forbud mot atomvåpen. I mai 2010 organiseres tilsynskonferansen for nedrustningsavtalen, høsten 2010 skal NATOs strategiske konsept revideres, og det er pågående samtaler om en konvensjon om nedrustning og utrydning av kjernevåpen. Sentrale politiske og militære ledere fra hele verden, på tvers av grensene fra den kalde krigen, erkjenner nå at atomvåpenes æra er over, og at utfordringen er å bli kvitt dem på en trygg måte. Mellomkirkelig råd mener verdenssamfunnet nå står ved et viktig veiskille. Vi har en moralsk forpliktelse til å gripe denne anledningen.

I lys av dette vil Mellomkirkelig råd be regjeringen arbeide for et folkerettslig totalforbud mot atomvåpen. Mellomkirkelig råd ber regjeringen

- arbeide for å endre NATOs strategiske konsept og å fjerne punkt 14 der det hevdes at atomvåpen spiller en essensiell rolle for fred
- Vektlegge arbeidet for et forbud mot atomvåpen i den forestående tilsynskonferansen for ikkespredningsavtalen (NPT)
- Følge opp Soria Moria 2 og bidra til en resolusjon om konvensjonsforhandlinger i FN under neste generalforsamling

Saksorientering

Arbeidet for en atomvåpenfri verden har fått en renessanse de siste par årene, og spesielt president Obamas fokus på spørsmålet har bidratt til å skyte fart i en rekke fastlåste prosesser. Bare i løpet av 2009 ble Moskva-avtalen mellom USA og Russland implementert, nedrustningskonferansen i Genève ble enige om en agenda, det amerikanske rakettskjoldet i Øst-Europa ble skrinlagt, og forhandlingene om en ny START-avtale mellom Russland og USA ble påbegynt. I tillegg ble det gitt viktige politiske signaler, både unilateralt fra USA og Russland, og multilateralt gjennom spesialsesjonen om atomnedrustning i sikkerhetsrådet 24. september. Visjonen om en atomvåpenfri verden ble gjentatt og vedtatt, og det rådet en generelt positiv stemning i nedrustningsdiplomati.

I mai 2010 ble tilsynskonferansen for ikkespredningsavtalen (NTP) avholdt i New York. Mellomkirkelig råd sendte i april 2010, sammen med en rekke organisasjoner, et brev til Utenriksdepartementet med forventninger om at tilsynskonferansen måtte føre til fremgang i arbeidet for et forbud mot atomvåpen. (Se vedlagte brev og svarbrev). Mellomkirkelig råd sendte også en representant til tilsynskonferansen. (Rapport vedlagt).

Tilsynskonferansen mislyktes imidlertid med å vedta et bindende rammeverk av konkrete, målbare tiltak for full atomnedrustning, inkludert en tidshorisont for når målet om en atomvåpenfri verden skal nås. Til tross for flere positive røster fant man heller ikke enighet om å starte forhandlinger om en konvensjon med et forbud mot atomvåpen.

Det er verd å merke seg at engasjementet for arbeidet mot atomvåpen i Norge har vært stort rundt tilsynskonferansen, noe også utenriksministeren bemerket i sitt svarbrev til organisasjonene. Flere organisasjoner ønsker nå å følge opp dette arbeidet med en norsk kampanje for et forbud mot atomvåpen, og Mellomkirkelig råd inviteres med i dette arbeidet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Saken har ingen økonomisk/administrative konsekvenser for Mellomkirkelig råd.